

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи

**ІНФОРМАЦІЙНА ТА
БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
теорія, історія, практика**

Збірник наукових праць

Рівне – 2016

УДК 002+011+02

ББК 73+78

I — 74

Інформаційна та бібліотечно-бібліографічна діяльність: теорія, історія, практика : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2016. — 130 с.

До збірника увійшли наукові статті, підготовлені викладачами і студентами кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ, а також деякі тези доповідей щорічної Звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, студентів і співробітників РДГУ 16 березня 2015 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Відповідальний редактор

СІЛКОВА Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ

Члени редколегії:

ШВЕЦОВА Галина Миколаївна — доктор історичних наук, професор;

МІЛЯСЕВИЧ Ірина Володимирівна — кандидат педагогічних наук, професор;

КОСТЕНКО Марина Степанівна — викладач.

ЗМІСТ

Розділ 1

Актуальні проблеми книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства

Швецова-Водка Галина

БІБЛІОЛОГІЯ — КОМПЛЕКСНА НАУКА,
ПРИСВЯЧЕНА КНИЖКОВІЙ КУЛЬТУРІ 4

Бережняк Олена

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КНИЖКОВОЇ КУЛЬТУРИ 8

Остапчук Юлія

ЕЛЕКТРОННА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ 11

Жук Вікторія

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОФЕСІОЛОГІЯ»
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ 14

Пасічник Людмила

БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ СЛОВНИКИ ТА
ДОВІДНИКИ ЛІТЕРАТОРІВ ЯК ОДИН З ВИДІВ
ЗАГАЛЬНОЛІТЕРАТУРНИХ НАУКОВО-ДОПОМІЖНИХ
БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСІБНИКІВ 16

Татарин Сергій

“ШЕВЧЕНКІВСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ” — НОВІТНЄ
ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ З ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА 21

Бандилко Лілія

МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНЩИНИ ЯК ЦЕНТРИ
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СПЕЦІАЛІСТІВ ГАЛУЗІ 24

Ражик Лідія, Трачук Людмила БІБЛІОТЕЧНА РЕКЛАМА (З ДОСВІДУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ)	29
Диха Світлана РОЗВИТОК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	33
Кирієнко Людмила ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧИМИ БІБЛІОТЕКАМИ ЧЕРНІГІВЩИНИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ	36
Терлецька Наталія ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	41
Боровська Олена ОРГАНІЗАЦІЯ МАСОВОЇ РОБОТИ НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ	44
Мельник Валентина МАСОВЕ БІБЛІОГРАФІЧНЕ ІНФОРМУВАННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ДЛЯ ЮНАЦТВА: ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВАТОРСЬКИХ ФОРМ	46
Хімейчук Віра ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ	50
Савчук Ірина ДРУКОВАНА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	54

Шеремета Тетяна ПОШУКОВІ МОЖЛИВОСТІ БІБЛЮГРАФІЧНИХ КАРТОТЕК КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	57
--	----

Розділ 2

Документні ресурси та інформаційні технології

Сілкова Галина МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК ЧИННИК ЇХ ВИДОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ	63
--	----

Луцишина Тетяна СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛЮТЕК	66
--	----

Костенко Марина ВТОРИННОДОКУМЕНТНА ЛАНКА ВІТЧИЗНЯНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ З ПИТАНЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	69
---	----

Бабенко Жанна ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	73
--	----

Сльоза Галина, Бабенко Жанна ДИСТАНЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ	77
---	----

Хомич Наталія ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ВЕБ-САЙТІВ ПРОВІДНИХ УСТАНОВ БІБЛЮТЕЧНОЇ СФЕРИ	80
--	----

Бучковська Олена РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	88
--	----

Крет Роман РОЛЬ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ	92
Крет Ольга СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА	95
Сульжук Ольга ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ РІВНЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	98
Черніговець Тетяна ФОРМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ РЕГІОНУ	101
 <i>Розділ 3</i> <i>Історія книги, бібліотечної справи та бібліографії</i>	
Шатрова Марина ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ЗРІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ РУКОПИСНОЇ КНИГИ В УКРАЇНІ	105
Мілясевич Ірина НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ ЖУРНАЛУ «ВОЛЫНСКИЕ ЕПАРХИАЛЬНЫЕ ВЕДОМОСТИ» — ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ — ПОЧ. ХХ СТ.	113
Волкова Віталіна З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОУНБ ІМ. О. ГОНЧАРА	119
<i>Список авторів</i>	124

(бібліографічний посібник, реферативний журнал, дайджест);

- 2) інформаційний документ, що є **моделлю проблеми** (проблемної ситуації). Це, насамперед, огляд та його різновиди, інформаційно-аналітична довідка, тематичне дос'є, добірка та ін.;
- 3) інформаційний документ, що є **моделлю події** (інформаційний реліз, прес-реліз);
- 4) інформаційний документ, що є **моделлю базової діяльності споживача інформації** (інформаційний звіт про діяльність).

Визначені ознаки класифікації інформаційної продукції мають прикладний характер і покликані забезпечити узагальнення методичних особливостей інформаційно-аналітичної продукції для вирішення завдань упорядкування процесів її створення.

УДК 002.66:021.1

Тетяна Луцишина

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕК

Сучасні тенденції розвитку суспільства ставлять перед бібліотеками як соціальними інституціями, покликаними забезпечувати суспільні потреби в інформації, нові завдання щодо формування документно-інформаційних ресурсів. Виклик сьогодення полягає в тому, щоби не тільки надавати доступ до наявних у бібліотеці документних ресурсів, а й забезпечувати віддалений доступ до вітчизняних та світових електронних інформаційних ресурсів. Тому набуває актуальності дослідження компонентної структури та особливостей формування і функціонування документно-інформаційних ресурсів бібліотек у термінологічному розрізі.

Взаємовідносини, пов'язані з отриманням, передачею, використанням та зберіганням відомостей про явища й події, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому середовищі, називають *інформаційними зв'язками*. Інформаційні

зв'язки у межах інституційних та організаційних структур становлять основу «інформаційного забезпечення».

Інформаційне забезпечення — це, з одного боку, система, що поєднує усі види документної інформації, а з іншого — система, яка окрім суто інформаційної складової охоплює і технологічний аспект організації процесу роботи з наявними даними, цифрами та повідомленнями. Підґрунттям функціонування процесу інформаційного забезпечення є інформаційні ресурси.

На нашу думку, до інформаційних ресурсів бібліотеки належать, перш за все, документні ресурси на різних носіях інформації, у тому числі опубліковані шляхом видання та представлені в електронному вигляді в інформаційних мережах. Отже, структурними компонентами, що формують систему документно-інформаційних ресурсів бібліотеки, можна визначити такі складові:

- документна інформація;
- автоматизовані сховища інформації;
- автоматизовані системи пошуку інформації.

Традиційно терміносистема бібліотечної діяльності немає однозначних підходів до визначення «документної інформації» як складової інформаційних ресурсів. У широкому розумінні — це вся інформація, яка має матеріальну основу та призначена для її зберігання і поширення у суспільстві.

Документознавці здійснюють поділ документної інформації на первинну і вторинну. Підходи до визначення первинної інформації загалом однозначні, проте щодо вторинної інформації є розбіжності у поглядах науковців. Більшість розглядають вторинну інформацію як таку, що є результатом різних методів аналітико-синтетичної переробки первинних документів. Видова структура вторинної інформації визначається рівнем узагальнення вихідної інформації.

І.В. Захарова і Л.Я. Філіпова вважають таку інформацію фактографічною, оскільки вона містить відомості теоретичного і оціночного характеру, включає відомості, факти та концепції, усе те, що може бути об'єктом вилучення з тексту, описування певною інформаційною мовою, зберігання і пошуку в тій чи іншій інформаційній системі [3, с. 152.]. Таке визначення є

об'єднувальним для понять «документна інформація» та «автоматизовані сховища інформації».

Під автоматизованими сховищами інформації розуміють систему бібліографічних, фактографічних, лексикографічних, текстових баз даних бібліотеки у комплексі із системами управління базами даних і прикладними програмами. Для розуміння сутнісних відмінностей між сховищами інформації та базами даних розглянемо їх визначення.

В.В. Мосягин визначає *базу даних* як сукупність даних, організованих за визначеними правилами, які передбачають загальні принципи описування, зберігання і маніпулювання даними, незалежно від прикладних програм [2].

Сховище даних — це агрегований інформаційний ресурс, що містить консолідовану інформацію з усієї проблемної області та використовується для підтримки прийняття рішень. *Консолідована інформація* трактується як одержані з декількох джерел та системно інтегровані різнотипні інформаційні ресурси, які в сукупності наділені ознаками повноти, цілісності, несуперечності та складають адекватну інформаційну модель проблемної області [1].

Отже, *автоматизовані сховища інформації* вирізняються вищим технологічним рівнем організування і реалізують не тільки результати аналітико-синтетичного опрацювання інформації, а й інтелектуальні методики обробки документів.

На відміну від автоматизованих сховищ інформації, принципом роботи яких є перетворення і опрацювання інформації, *автоматизовані інформаційно-пошукові системи* покликані здійснювати тільки пошук необхідної інформації. Тобто це пошукові засоби, за допомогою яких користувач може знайти адресу потрібного йому ресурсу в мережі Інтернет за допомогою ключових слів. Результатом пошуку є список посилань на електронні джерела (адреси), при цьому кожна адреса відіграє роль гіперпосилання, активізуючи яке можна одразу ж відкрити відповідну сторінку. Найпоширенішим багатомовним пошуковим сервісом Інтернету визнано Google (<http://www.google.com>) — найбільший і достатньо швидкий пошуковий сервер із сучасним графічним інтерфейсом, що здійснює пошук по всіх видах інформації, передачу файлів,

запуск програм і пошук по телеконференціях. В українському сегменті Інтернету відомі пошукові системи UAport (<http://www.uaport.net/UAcatalog/>) та META (<http://meta.ua>).

Документно-інформаційні ресурси бібліотеки являють собою складний, багатофункціональний, системоутворюючий механізм, якісне функціонування якого залежить від взаємодії усіх структурних компонентів. Комплексне використання документно-інформаційних ресурсів для забезпечення потреб користувачів дозволяє перейти на якісно новий рівень інформаційного сервісу та ставить перед бібліотекою нові завдання щодо формування ресурсної бази.

Список літератури

1. Бази даних та сховища даних : спільні та відмінні риси [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://it.ridne.net/node/302> (дата звернення: 15.12.15). — Назва з екрана.
2. Мосягин В.В. Базы данных, электронный каталог и банк данных библиотеки [Электронный ресурс] / В.В. Мосягин. — Режим доступа: http://www.gpntb.ru/win/ntb/ntb97/5/f5_01.html (дата обращения: 10.04.14). — Загл. с экрана.
3. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.В. Захарова, Л.Я. Філіпова. — Київ : Центр учб. літ., 2013. — 335 с.

УДК 016:(009+7) (477)

Марина Костенко

ВТОРИННОДОКУМЕНТНА ЛАНКА ВІТЧИЗНЯНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ З ПИТАНЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Важливе роль в системі засобів інформаційного забезпечення відіграють вторинні документи культурологічно-мистецького змісту. Дослідження вториннодокументної ланки галузевих інформаційних ресурсів дозволяє, з одного боку,